

ملزومات سرمایه گذاری برای تولید چقدر فراهم است؟

در پی نامگذاری سال ۱۴۰۴ به عنوان «سرمایه گذاری برای تولید» توسط مقام معظم رهبری، بحث و تبادل نظرهای فراوانی در محافل اقتصادی، رسانه‌ها و میان کارشناسان شکل گرفته است. این شعار که در فضای اقتصادی کشور موجبات امید و انتظار های تازمای را برای رشد و توسعه به همراه دارد، زمینه‌ای برای گفت‌وگو در خصوص نقش دولت، بخش خصوصی و مشار کت مردمی در تحقق یک اقتصاد پایدار فراهم کرده است. بانگاهی جامع به ابعاد مختلف این شعار، از جمله دیدگاه‌های کارشناسان و مسوولان اقتصادی، چالش‌های موجود و راهکارهای پیشنهادی جهت ایجاد بستر مناسب برای تحقق اهداف استراتژیک توسعه ملی می‌پردازیم.
سال ۱۴۰۴ با نامگذاری «سرمایه‌گذاری برای تولید» اعلامیه‌ای استراتژیک برای اقتصاد کشور به حساب می‌آید. در این پیام، رهبر معظم انقلاب اسلامی بر اهمیت مشار کت همه‌جانبه در رونق تولید ملی تأکید کرده و تأکید دارند که با استفاده از ظرفیت‌های موجود در داخل کشور و بهبود شرایط کسب و کار، می‌توان موجبات رشد اقتصادی و ایجاد اشتغال پایدار را فراهم کرد. از سوی دیگر، کارشناسان اقتصادی بر این باورند که تحقق این شعار، مستلزم رفع موانع بر و کراتیک، ایجاد ثبات اقتصادی و فراهم آوردن زمینه‌های جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی است. در همین راستا، مصاحبه‌های اختصاصی با افراد سرشناس حوزه اقتصادی، افکار و دیدگاه‌های جامع در خصوص واکاوی فرصت‌ها و چالش‌های پیش‌رو ارایه می‌دهد.

زمینه‌سازی و اهمیت شعار سال ۱۴۰۴

با توجه به وضعیت اقتصادی موجود و نیاز مبرم به تحول در ساختار تولید ملی، نامگذاری سال جاری به «سرمایه‌گذاری برای تولید» نقش مهمی در ترغیب سرمایه‌گذاران و کارآفرینان به ورود به عرصه‌های مولد ایفا می‌کند. در پیام نوروزی خود، رهبر معظم انقلاب اسلامی به ضرورت هم‌افزایی میان دولت و مردم برای غلبه بر چالش‌های موجود اشاره کرده و خواستار ایجاد بسترهای امن و شفاف جهت انجام سرمایه‌گذاری‌های مردمی شده‌اند. از دیدگاه کارشناسان، این نامگذاری گامی مهم در جهت تغییر الگوی سرمایه‌گذاری کشور به سمت تولید و کاهش وابستگی به واردات است. همچنین تأکید بر همکاری گسترده میان نهادهای دولتی و بخش خصوصی، موجبات ایجاد اعتماد و اطمینان در میان سرمایه‌گذاران را فراهم می‌آورد. به عقیده کارشناسان، تسهیل روند صدور مجوزها، ارایه مشوق‌های مالی و مالیاتی و اصلاح قوانین مربوط به حوزه‌های مولد، از ارکان اصلی تحقق این هدف به‌شمار می‌آیند.

مباحیبه‌های اختصاصی: صدای کارشناسان

۱- **حسن‌های‌زاده – اقتصاددان و تحلیلگر سیاسی**
در گفت‌وگویی با خبرگزار ای دفاع پرس، حسن‌های‌زاده بر این باور تأکید کرد که نامگذاری سال ۱۴۰۴ می‌تواند زمینه تبدیل اقتصاد کلان کشور به اظهار داشت: «سرمایه‌گذاری‌های گسترده در بخش تولید، امکان مشار کت مستقیم مردم در اقتصاد ملی را فراهم و به کاهش فاصله میان سیاست‌های کلان و نیازهای روزمره جامعه کمک می‌کند».
های‌زاده به این نکته اشاره کرد که تنها از طریق مشار کت فعال سرمایه‌گذاران مردمی می‌توان به پویایی و رشد اقتصادی دست یافت و از بروز نوسانات شدید جلوگیری کرد.

۲- هاشم خفتری – نماینده مردم شادگان

هاشم خفتری در مصاحبه‌ای با خبرگزار مهر، بر نقش حیاتی تسهیل صدور مجوزها و حمایت‌های دولتی برای کارآفرینان تأکید کرد. وی اظهار داشت: «نامگذاری سال ۱۴۰۴ مسوولیت‌های دوچندان را برای همه مایه همراه دارد. تسهیل دسترسی به منابع مالی و حل مشکلات تأمین مالی در صنایع، از ضروریات ایجاد یک فضای مولد برای تولید است.»
خفتری افزود که حمایت‌های دولت از بخش خصوصی و ایجاد بستر مناسب برای کارآفرینان می‌تواند موجبات رونق اقتصادی و اشتغال‌زایی در سطح ملی را فراهم آورد.

۳- **آلبرت بغزبان – اقتصاددان و متخصص توسعه**
آلبرت بغزبان در گفت‌وگویی با اقتصاد معاصر، بر اهمیت ثبات اقتصادی به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل جذب سرمایه‌گذاران تأکید کرد. وی گفت: «ثبات در قیمت‌ها و نرخ ارز، نقطه عطفی در جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی محسوب می‌شود. برای جذب سرمایه‌گذاران، ایجاد محیطی امن و بانبات امری ضروری است.»
بغزبان بر ضرورت تشکیل کارگروه‌های تخصصی و استفاده از نساوری در فرآیندهای تولید تأکید داشت و افزود که اصلاح قوانین و مقررات، از پیش‌نیازهای اصلی تحقق اهداف شعار سال ۱۴۰۴ است.

نام شرکت	سرمایه شرکت (میلیون ریال)	تعداد سهام ترجیحی	قیمت هر سهم – ریال
آکومینای ایران	۱,۹۹۹,۷۶۹	۸۰,۴۲۳,۲۵۹	۵۴,۷۷۶

برخی شرایط کلی واگذاری سهام ترجیحی:

مشمولین : مدیران و کارکنان شاغل و مأمور بنگاه مورد واگذاری و بنگاه های سرمایه پذیر و نیز بازنشستگان بنگاه مورد واگذاری و با شرایط مقرر در آیین‌نامه نحوه واگذاری سهام ترجیحی موضوع جزء (۸) بند (الف) ماده (۴۵) قانون اصل ۱۴۴ قانون اساسی

شرایط لازم: داشتن شرط حداقل یکسال سابقه کار و بیمه پردازی مشمولین
سایر شرایط و جزئیات نحوه واگذاری سهام ترجیحی از جمله مهلت ارسال درخواست علاوه بر این که از طریق پایگاه اینترنتی سازمان خصوصی سازی به نشانی **www ipo.ir** (در بخش های: «آگهی های عرضه» و «سامانه ها- سامانه سهام ترجیحی») به اطلاع خواهد رسید، طی نامه ای از سوی سازمان خصوصی سازی به شرکت مذکور نیز اعلام خواهد شد.

گزارش

در پی شوک تعرفه‌ای ترامپ برای بازسازی تراز تجاری امریکا آغاز شد

سقوط آزاد بازارهای جهان

کاهش رشد اقتصاد جهانی

در گذشته نیز بارها صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی در گزارش‌های خود تأکید کرده‌اند که افزایش تنش‌های تجاری میان قدرت‌های بزرگ، رشد اقتصادی جهان را کند خواهد کرد، چراکه تعرفه‌های بالا موجب کاهش صادرات، کاهش سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی و افت اعتماد کسب و کارها خواهد شد و بسیاری از کشورها رشد تولید ناخالص داخلی شان را پایین‌تر از پیش‌بینی تجربه می‌کنند.

این در حالی است که در دنیای امروز، زنجیره تأمین تولید جهانی بسیار به هم پیوسته است و اعمال تعرفه‌های بالا باعث می‌شود تولیدکنندگان برای دور زدن تعرفه‌ها مجبور شوند زنجیره‌های تولید خود را بازطراحی کنند یا تأمین‌کنندگان جدیدی کالا‌های امریکایی محافظت کرده‌اند. بدین ترتیب، وی کسری تجاری گسترده امریکا را حاصل این نابرابری دانسته و آن را ریشه بسیاری از مشکلات اقتصادی کشور می‌داند. این کارشناس اقتصادی گفت:

فشار بر کشورهای در حال توسعه

در کنار این مساله کشورهایی مانند ویتنام، هند و برخی کشورهای آفریقایی که تازه در حال رشد صنعتی هستند، به‌شدت از تغییرات ناگهانی تعرفه‌ها آسیب خواهند دید و بی‌ثباتی در دسترسی به بازار امریکا برای آنها به معنای کاهش صادرات و کاهش درآمد‌های ارزی است. از سوی دیگر، فشار تعرفه‌ای ترامپ باعث می‌شود برخی کشورها وارد مذاکره مجدد با امریکا شوند و تعرفه‌گذاری ترامپ موجب کاهش رشد جهانی و افزایش تنش‌های اقتصادی و بی‌ثباتی در تجارت بین‌المللی و افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

سیاست‌های تعرفه‌ای دولت ترامپ چه پیامدهایی در پی دارد؟

وحید شقاقی، شهر، اقتصاددان و استاد دانشگاه درخصوص اتخاذ تعرفه‌های جدید ترامپ بر کشورهای دنیا بر این باور است که پیش از آنکه ترامپ به قدرت برسد، در سخنرانی‌ها و گفت‌وگوهای خود بارها بر ظلم و تبعیضی که بر اقتصاد و شرکتهای امریکایی تحمیل می‌شد، تأکید کرده بود و معتقد بود که نظم حاکم بر اقتصاد جهانی، در بطن خود به‌گونه‌ای طراحی شده که منافع سایر کشورها را بر منافع امریکا مقدم می‌دارد.

نگاهی هدفمند به وضعیت تراز تجاری دوجانبه با کشورهای مختلف اتخاذ شده است. بدین معنا که میزان کسری تجاری امریکا با هر کشور، به همراه نرخ تعرفه‌هایی که آن کشورها بر کالا‌های امریکایی وضع کرده‌اند، مبنای تعیین تعرفه‌های جدید قرار گرفت که این اقدام، نشان از رویکردی هجومی دارد که در آن ترامپ، نخست ضربه‌ای سنگین به ساختار موجود وارد ساخت و سپس کشورها را به نشستن بر سر میز مذاکره وادار خواهد کرد. شقاقی شهری افزود: از منظر تأثیرگذاری بر اقتصاد امریکا، این سیاست در کوتاهمدت می‌تواند تبعاتی منفی به دنبال داشته باشد. افزایش تعرفه‌ها طبیعتاً موجب افزایش هزینه‌های تولید داخل، بالا رفتن قیمت کالاها و در نتیجه، افزایش سطح عمومی قیمت‌ها با همان تورم خواهد شد. اما از سوی دیگر، در بلندمدت این سیاست می‌تواند به کاهش کسری تجاری، حمایت از تولید داخلی و تقویت تراز تجاری ایالات‌متحده منجر شود؛ موضوعی که هدف اصلی تیم اقتصادی ترامپ نیز بوده است.

جایگاه ایران در نقشه تجارت جهانی کجاست؟

این اقتصاددان در ادامه در مورد ایران نیز گفت: تأثیر این سیاست‌ها بر اقتصاد کشور، بسیار محدود و ناچیز خواهد بود، چراکه ایران نه شریک تجاری جدی ایالات‌متحده محسوب می‌شود و نه حجم مبادلات اقتصادی بین دو کشور قابل توجه است و اینکه تجارت خارجی ایران نیز در سطح جهانی تنوع چندانی ندارد. شقاقی شهری تصریح کرد: نزدیک به ۵۰ درصد از مبادلات تجاری کشور محدود به پنج تا شش کشور اصلی چین، امرات، هند، عراق و ترکیه و گاهی آلمان است. صادرات غیرنفتی ما نیز عمدتاً شامل محصولات پتروشیمی، مشتقات نفتی، فولاد و گاه محصولات کشاورزی است و محدودیت در تنوع و جهت‌گیری صادراتی، سبب می‌شود که ایران جایگاه مهمی در نقشه تجارت جهانی نداشته باشد.

او با بیان اینکه کل صادرات غیرنفتی ایران از زیر ۵۰ میلیارد دلار است، افزود: از این رو، وضع تعرفه ۱۰ درصدی بر کالا‌های ایرانی ازسوی امریکا، تأثیر محسوسی بر اقتصاد کشور نخواهد گذاشت، چراکه ایران با امریکا مناسبات تجاری چندانی ندارد، اما در سطح جهانی، این تغییرات تعرفه‌ای می‌تواند آثار ژرفی بر اقتصاد کشورهایی چون چین، هند، ویتنام، اندونزی و همچنین اروپا بگذارد. شرکتهایی که تاکنون از بازار گسترده و بر مصرف‌ایالات‌متحده بهره‌مند بودند، اکنون با چالشی جدی مواجه شده‌اند. شقاقی شهری تصریح کرد: این فشار اولیه‌ای که ترامپ وارد کرده‌است، منجر خواهد شد که کشورها یکی پس از دیگری، به‌بازنگری در مناسبات اقتصادی و تجاری خود با امریکا بپردازند. در رست همانند راهبردی که در سایر حوزه‌های سیاسی همچون مساله اوکراین اتخاذ کرده‌است، ابتدا ضربه‌ای سنگین وارد کرد، اما در نهایت طرف مقابل را به گفت‌وگو و مذاکره کشاند.

به چالش کشیدن ساختار تجارت جهانی

او گفت: استراتژی ترامپ بر پایه قدرت اقتصادی و سیاسی ایالات‌متحده بنا شده است. در اختیار داشتن ابزارهایی چون دلار، شرکتهای بزرگ چندملیتی و تأثیرگذاری بر بازارهای مالی و تجاری جهانی، دست‌او را در اجرای چنین سیاست‌هایی باز گذاشته است. در مجموع، می‌توان گفت که توان دو محور اساسی را در دستور کار قرار داده است: نخست، کاهش کسری بودجه دولت از طریق کنترل هزینه‌ها و اجرای اصلاحات اقتصادی در داخل و دوم، کاهش کسری تجاری امریکا از طریق بازنگری در نظام تعرفه‌ای و به چالش کشیدن ساختار تجارت جهانی. شقاقی شهری در خاتمه افزود: اگرچه این سیاست‌ها در کوتاهمدت ممکن است هزینه‌هایی همچون افزایش تورم و بالا رفتن قیمت‌ها را برای شهروندان امریکایی به همراه داشته باشد، اما در بلندمدت می‌تواند به تقویت بنیان‌های اقتصادی این کشور، حمایت از صنایع داخلی و بازتعریف نظم تجاری جهانی منتهی شود. نظمی که به‌یادور ترامپ، تاکنون با نوعی ظلم و بی‌عدالتی نسبت به ایالات‌متحده همراه بوده است.

گفت‌وگو

گفت‌وگوی اختصاصی با دکتر عطا بهرامی درباره شعار سال ۱۴۰۴؛ سرمایه‌گذاری در تولید

تعرفه گذاری استراتژیک، عامل رفع ناترازی سرمایه گذاری

۴۵درصد واحدهای صنعتی کشور به دلیل نبود تقاضای داخلی، با کم‌تر از ۵۰درصد ظرفیت فعال بود.» او ادامه داد: «وقتی تعرفه‌ها پایین است و واردات ارزان تمام می‌شود، تولیدکننده داخلی نه صرفه اقتصادی دارد، نه انگیزه سرمایه‌گذاری. در چنین شرایطی، فقط واردکننده سود می‌برد، آن‌هم بازنیمایی یا حتی ارزان‌تر از واقعیت بازار.»

راهکار: سرمایه‌گذاری هدفمند و هوشمندانه

بهرامی در پایان گفت‌وگو بر لزوم تدوین سیاست صنعتی ملی تأکید کرد و افزود: «سرمایه‌گذاری در تولید فقط با شعار محقق نمی‌شود. ما باید یک نقشه‌راه روشن، شفاف و براساس مزیت‌های نسبی تدوین کنیم. مثلاً در صنایع غذایی، پوشاک، دارو، قطعه‌سازی و فناوری دیجیتال ظرفیت زیادی داریم. دولت باید با مشوق‌های مالیاتی، تسهیلات ارزان و زیرساخت‌های حمایتی مثل تأمین انرژی، حمل‌ونقل و لجستیک، فضا را برای سرمایه‌گذار داخلی آماده کند.» وی در پایان خاطر نشان کرد: «شمار سال ۱۴۰۲ با عدد به نزدیک شود. اقتصاد ایران نیاز از هر چیز به انباشت سرمایه و امنیت سرمایه‌گذاری نیاز دارد. باید کاهش وابستگی به واردات و حمایت از تولید، نه تنها اشتغال افزایش می‌یابد، بلکه ثواب آوری اقتصاد در برابر شوک‌های خارجی نیز بیشتر تولید داخلی داشته‌اند. در راز هر ناترازی در آینده هم در امان نگه خواهد داشت.»